Súd:	Okresný súd Levice
Spisová značka:	13C/8/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4321201188
Dátum vydania rozhodnutia:	09. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Viera Kováčová
ECLI:	ECLI:SK:OSLV:2024:4321201188.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

13C/8/2021

Okresný súd Levice, sudkyňou Mgr. Vierou Kováčovou, v právnej veci žalobkýň:
1/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX D., E. XXXX/X, 2/ F. G. H., I. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX D., C. XXXX/XX, obidve v konaní zast. Mgr. Romana Mravíková, advokátka so sídlom 949 01 Nitra, Coboriho 9, IČO: 42 428 505, proti žalovaným: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX D. J., D. J. XXX, v konaní zast. advokátom JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, so sídlom 927 01 Šaľa, Jarmočná 2264/3, IČO: 51 474 841, 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom 816 23 Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, v konaní zast.: JUDr. Danuše Tichá s.r.o., so sídlom 811 07 Bratislava, Nám. M. Benku 6, IČO: 52 058 310, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

r o z h o d o l :

13C/8/2021

I. Žalovaní v 1. a 2. rade s ú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu vo výške 12 000 eur, do troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade s ú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni v 2. rade sumu vo výške 7 000 eur, do troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

III. Žaloba sa v prevyšujúcej časti z a m i e t a .

IV. Žalobkyne v 1. a 2. rade m a j ú nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a 2. rade v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

13C/8/2021

1. Žalobkyne v 1. a 2. rade sa podanou žalobou domáhali, aby súd uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu vo výške 17 000 eur a žalobkyni v 2. rade sumu vo výške 12 000 eur, obidvom žalobkyniam do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, tak že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť druhému žalovanému povinnosť plniť. Žalobkyne v 1. a 2. rade ďalej v podanej žalobe uviedli, že trestným rozkazom Okresného súdu Nitra zo a 21.08.2019, spisová značka 21T/47/2019, právoplatným a vykonateľným dňa 18.09.2019 bola žalovaná v 1. rade uznaná za vinnú z prečinu usmrtenia podľa ustanovenia § 149 odsek 1, odsek 2 písmeno a) Trestného zákona (zákon číslo 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších právnych predpisov, ďalej v texte

len ,,Trestný zákon“ v príslušnom gramatickom tvare) s poukazom na ustanovenie § 138 písmeno h) Trestného zákona, ktorého sa dopustila tým, že „dňa 08.09.2018 v čase približne o 18:00 hod. viedla ako vodič osobné motorové vozidlo značky K. E. s EČ: G. XXX L. po ceste I. triedy číslo 51 v katastri obci Golianovo smerom na Vráble, pričom v okolí odbočky na obec Golianovo predchádzala v ľavom jazdnom pruhu pred ňou v pravom jazdnom pruhu jazdiace vozidlo H. M., EČ: D. XXX N., ktoré viedol ako vodič O. O. a vozidlo značky B. M., : D. XXX M., viedol ako vodič N. P., hoci nemala pred sebou rozhľad na takú vzdialenosť, ktorá je potrebná na bezpečné predchádzanie a nemohla sa bezpečne zaradiť pred vozidlá, ktoré chcela predísť, čím porušila ustanovenia § 15 odsek 5 písmeno a), písmeno b) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov, pričom pri predchádzaní nerešpektovala vodorovné dopravné značenie V1a „Pozdĺžna súvislá čiara“ a následne v rozpore s ustanovením § 15 odsek 5 písmeno c) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov ohrozila motocyklistu A. C. jazdiaceho v protismere na motocykli značky Q. s EČ: Q. XXX Q., následkom čoho došlo k nárazu motocykla do ľavej prednej časti vozidla K. E., čím došlo k vymršteniu motocyklistu C. a k jeho pádu na zem, pričom tento na následky úrazovo – krvácavého šoku a poranenia viacerých orgánových systémov – polytraumy, ktoré utrpel pri dopravnej nehode pri prevoze do FN Nitra zomrel“. V dôsledku vyššie popísaného konania – trestného činu žalovanej v 1. rade došlo k úmrtiu nebohého A. C., čím prišli žalobkyňa v 1. rade o svojho syna a žalobkyňa v 2. rade o svojho brata. Úmrtím nebohého A. C. došlo k závažnému zásahu do práva žalobkyne v 1. a 2. rade na ochranu osobnosti v zmysle ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a teda do emocionálnej sféry pozostalých, pričom ujma, ktorá im bola týmto zásahom spôsobená je nenapraviteľná, neodstrániteľná a trvalá a bude ich sprevádzať celý život. V dôsledku protiprávneho konania žalovanej v 1. rade stratili žalobkyňa v 1. rade svojho syna a žalobkyňa v 2. rade svojho brata, a teda navždy stratili možnosť rozvíjať citové a rodinné väzby so svojou najbližšou rodinou a blízkou osobou, čím utrpeli bez akýchkoľvek pochybností veľkú citovú ujmu. Neočakávaným, šokujúcim a náhlym úmrtím nebohého A. C. nepochybne došlo k tak závažnému zásahu do práv na ochranu osobností pozostalých žalobkýň v 1. a 2. rade spočívajúcom v zásadnom, nezvratnom a trvalom obmedzení ich súkromného a rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa ustanovenia § 13 odsek 1 Občianskeho zákonníka nemôže byť namieste. Keďže v ustanovení § 13 odsek 2 Občianskeho zákonníka sú vymenované zásahy do osobnosti zakladajúce právo na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch len demonštratívne, a teda môže ním byť aj iný ako tam uvedený zásah, žalobkyne v 1. a 2. rade majú za to, že tragická smrť nebohého A. C. v dôsledku dopravnej nehody zapríčinenej žalovanou v 1. rade bezpochyby je takýmto závažným zásahom do práva na ochranu osobnosti odôvodňujúcim priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Motorové vozidlo, ktoré v čase dopravnej nehody viedla žalovaná v 1. rade bolo v čase vzniku nemajetkovej ujmy pozostalých žalobkýň v 1. a 2. rade povinne zmluvne poistené u žalovaného v 2. rade, a to poistnou zmluvou č. 6567710393. Povinnosť nahradiť spôsobenú škodu a nemajetkovú ujmu má teda nielen žalovaná v 1. rade, ale aj žalovaná v 2. rade ako poisťovateľ. Pozostalí žalobkyne v 1. a 2. rade majú pritom podľa ustanovenia § 15 Zákona o PZP právo domáhať sa náhrady priamo aj proti žalovanej v 2. rade ako poisťovateľovi. Žalovaný nárok, nemajetková ujma spočívajúca v neoprávnenom zásahu do osobnostných práv blízkej osoby pozostalej po obeti dopravnej nehody, je predmetom povinného zmluvného poistenia, ako jeho rozsah ustanovuje ustanovenie § 4 odsek 2 Zákona o PZP. Zákon o PZP pritom ustanovuje, že poistený má právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodeným škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Ďalej však Zákon o PZP tento pojem „škody" nedefinuje, a preto je nutné ho osobitne vyložiť s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä s prihliadnutím na účel Zákona o PZP, a v súvislosti s komunitárnym právom Európskej únie, ktoré bolo príčinou prijatia tohto právneho predpisu do právneho predpisu Slovenskej republiky. Povinné zmluvné poistenie, ako je obsahom zákonného predpisu č. 381/2001 Z. z., je nástrojom na ochranu oprávnených nárokov poškodených pred nežiaducimi následkami prevádzky motorových vozidiel, ako aj nástrojom na ochranu škodcov pred neprimeraným rizikom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Účel zákonných ustanovení o povinnom zmluvnom poistení je pritom vymedzený sekundárnym právom Európskej únie, najmä článkom 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácií právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článkom 1 ods. 1 a 2 smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácií právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Uvedené smernice Rady, ako nástroje komunitárneho práva, majú v zmysle rozhodovacej činnosti Európskeho súdneho dvora (ďalej len „ESD") tzv. „nepriamu záväznosť", čo znamená, že súd je povinný pri uplatnení vnútroštátneho práva a najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej s cieľom vykonania požiadaviek smernice vykladať vnútroštátne právo v maximálnej možnej miere vo

svetle znenia a účelu predmetnej smernice na dosiahnutie smernicou stanoveného cieľa (rozsudky z 23. októbra 2003, Adidas-Salomon a Adidas Benelux, C-408/01, Zb. s. I-12537, bod 21, a z 5. otkóbra 2004, Pfeiffer a L, C-397/01 až C-403/01, Zb. s. I-8835, bod 113). Výkladom citovaných smerníc o rozsahu povinného zmluvného poistenia, aký ma byť vnútroštátnou právnou úpravou zabezpečený, sa pritom priamo zaoberal ESD vo svojom rozsudku z 24. Októbra 2013, Haasová, C22/12. Vo výroku tohto rozsudku bolo pritom jednoznačne konštatované, že vnútroštátna právna úprava má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy, ak vnútroštátny právny poriadok právo na náhradu takéhoto nároku z dopravnej nehody poskytuje poškodeným. ESD sa takisto zaoberal tým, ako je potrebné vykladať znenie uvedených smerníc a na ich základe prijatých vnútroštátnych predpisov, pokiaľ ide o pojem „škody na zdraví". „Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice v podstate používajú pojem „ujma na zdraví", ako aj pojem „osobná ujma", treba sa sústrediť na štruktúru a účel týchto ustanovení a smernice. V tejto súvislosti treba uviesť, že tieto pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku", a pripomenúť, že uvedené ustanovenia a smernica sa snažia najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov, ktorý je uvedený v bode 47 tohto rozsudku. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore." (bod 49, 50 rozsudku Haasová, C-22/12). Po zohľadnení všetkých okolností prípadu žalobkyne v 1. a 2. rade považujú za primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pre žalobkyňu v 1. rade sumu 17 000 € (slovom sedemnásťtisíc eur) a pre žalobkyňu v 2. rade sumu 12 000 € (slovom dvanásťtisíc eur). V súvislosti s uplatnenou výškou náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne v 1. a 2. rade poukazujú jednak na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá ujma je nenapraviteľná a bude sprevádzať pozostalé žalobkyne v 1. a 2. rade po celý zvyšok ich života, ako aj na samotné okolnosti prípadu a to najmä hrubé porušenie viacerých dôležitých povinností žalovanou v 1. rade, ktoré viedli k tragickej dopravnej nehode a zapríčinili stratu najbližšej osoby pre pozostalých.

2. Okresný súd Levice podľa § 167 ods. 2 CSP uznesením zo dňa 17.03.2021 spisová značka 13C/8/2021 – 20 vyzval žalovaných, aby sa k žalobe písomne vyjadrili, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 09.04.2021.

3. Žalovaná v 1. rade sa k podanej žalobe písomne vyjadrila dňa 31.03.2021, v ktorom vyjadrení uviedla, že jej je ľudsky veľmi ľúto úmrtia zosnulého A. C., pričom sama žalovaná v 1. rade má zásadné problémy sa vyrovnať s touto životnou situáciou, ktorá sa udiala bez úmyslu z ktorejkoľvek zo strán. Zo žaloby však žiadnym spôsobom nevyplýva, na základe akých skutočností dospeli žalobkyne k žalovanej výške nemajetkovej ujmy, ktorú od žalovaných požadujú, teda aké skutočnosti odôvodňujú priznanie práve sumy 17 000 eur v prospech žalobkyne v 1. rade a sumy 12 000 eur v prospech žalobkyne v 2. rade. V zmysle ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka je potrebné určiť výšku nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k vzniku ujmy došlo. V tomto ohľade je potrebné poukázať na skutočnosť, že pri vzniku dopravnej nehody bol zosnulý A. C. po vplyvom alkoholu, čo preukazuje znalecký posudok MUDr. Michaely Rendekovej a MUDr. Evy Nevickej, PhD., ktorý je súčasťou spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 21T/47/2019. V uvedenom trestnom konaní teda bolo zistené nielen porušenie povinností v cestnej premávke na strane žalovanej v 1. rade, ale k porušeniu týchto povinností došlo preukázateľne aj na strane zosnulého A. C.. Hoci je súd viazaný rozhodnutím o vine žalovanej v 1. rade, prítomnosť alkoholu v krvi zosnulého A. C. vo výške 0,78 promile je skutočnosťou, na ktorú je potrebné prihliadať pri určení výšky nemajetkovej ujmy, nakoľko táto mohla mať vplyv na vznik a samotný priebeh nehody, a teda aj na vznik a rozsah ujmy. Je všeobecne známou skutočnosťou, že prítomnosť alkoholu v krvi, obzvlášť ak nejde o zanedbateľné hodnoty (0,78 promile nie je zanedbateľná hodnota), ovplyvňuje rýchlosť a spôsob reakcií človeka na vonkajšie podnety. V prípade neprítomnosti alkoholu v krvi zosnulého mohlo dôjsť k včasnejšej reakcii v predmetnej dopravnej situácii, čím by mohlo dôjsť aj k redukcii negatívnych následkov danej dopravnej nehody, napr. prostredníctvom včasnejšieho zníženia rýchlosti a vykonávania jazdy pri krajnici by mohlo dôjsť k slabšiemu dotyku medzi motocyklom a vozidlom, čo by mohlo spôsobiť miernejšie následky. Uvedené skutočnosti je potrebné zohľadniť pri určení výšky nemajetkovej ujmy.

4. Žalovaná v 2. rade sa písomne vyjadrila k žalobe dňa 01.04.2021, v ktorom uviedla, že žalobkyne v čl. III. žaloby konštatujú, že došlo (podľa žalobkýň) k zásahu do ich práva na ochranu osobnosti, podľa názoru žalovanej v 2. rade absentuje odôvodnenie, čím a ako konkrétne malo dôjsť v ich unikátnom prípade k zásahu do ochrany osobnosti, nakoľko zo žaloby vôbec nevyplýva, čím a ako konkrétne malo dôjsť úmrtím nebohého A. C. k zhoršeniu resp. až zničeniu možnosti rozvíjať citové a rodinné väzby (ako

tvrdia žalobkyne), ak nie je zo žaloby zrejmé ani len to, aké boli tieto vzťahy a väzby medzi žalobkyňami a neb. pred jeho úmrtím resp. pred vznikom (žalobkyňami tvrdeného) zásahu. Z podanej žaloby v zásade síce vyplýva tvrdená strata blízkeho človeka žalobkýň, ale nie je zrejmé do akej miery bola zásadná a/ alebo závažná v ich konkrétnom prípade, a či táto vznikla náhle a v príčinnej súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou, a ako konkrétne malo byť zasiahnuté do emocionálnej sféry pozostalých žalobkýň. Inak povedané, nie je vôbec zrejmé, aké boli citové a rodinné väzby žalobkýň s nebohým pred dopravnou nehodou, ako blízki si boli, akej intenzity ich vzťahy/väzby boli a či reálne existovala aj možnosť ich rozvíjať (bez ohľadu na predmetnú dopravnú nehodu). Žalobkyne v tomto smere (okrem vlastného výsluchu) nenavrhujú vykonať ani žiadne dokazovanie, a to aj napriek tomu, že (obzvlášť) pri žalobách o ochranu osobnosti platí striktná zásada koncentrácie konania. Universe, aj bez poznania bližších reálií a vzťahov tejto rodiny, strata syna i brata, je považované za tragickú udalosť. Tak ako je tomu aj v iných prípadoch, v prípadoch iných rodín, a aj v iných prípadoch, keď pozostalí náhle a/alebo tragicky prídu o svojho blízkeho člena rodiny. Práve z toho dôvodu je aj v posudzovanom prípade viac než žiadúce, aby žalobkyne riadne odôvodnili a aj preukázali, že nimi uplatnený nárok v tak vysokej výške (17 000 eur/12 000 eur) je dôvodný, a potom prečo práve ich nemajetková ujma je v zásade aj násobne vyššia ako tomu je v iných prípadoch. Je preto nutné konštatovať, že okolnosti osobitného zreteľa zo žaloby vôbec nevyplývajú, nie sú ani preukázané, pričom v súdnych sporoch týkajúcich sa ochrany osobnosti platí vždy striktná zásada koncentrácie konania. Žalovaná v 2. rade nebola účastníkom trestného konania (ani v postavení poškodeného), na ktoré žalobkyne odkazujú v žalobe, a to konanie vedené na konajúcom súde pod sp. zn. 21T/47/2019, z Trestného rozkazu 21T/47/2019 zo dňa 21.08.2019 (k žalobe pripojeného) nevyplýva bližší popis okolností predmetnej dopravnej nehody a ani vykonané dokazovanie v trestnej veci, aj žalovaná v 2. rade navrhuje konajúcemu súdu pripojenie súvisiaceho trestného spisu vedeného na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 21T/47/2019. Žalobkyne tento svoj nárok u žalovanej v 2. rade neuplatnili pred podaním žaloby. Žalovaná v 2. rade sa preto o nárokoch žalobkýň dozvedela až na základe žalobkyňami podanej dňa 15.03.2021 a zo súdu doručenej žaloby (dňa 22.03.2021). Priamy nárok poškodeného je výslovne upravený v ust. § 15 ods. 1 alinea druhá ZoPZP, pričom však podľa ust. § 15 ods. 2 ZoPZP platí, že na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, a to s odkazom na poznámku pod čiarou, že sa jedná o ust. § 106 Občianskeho zákonníka. Na tento prípad a žalobkyňami uplatnené nároky (čo do výšky a právneho dôvodu) proti žalovanej v 2. rade je preto nutné aplikovať ust. § 106 Občianskeho zákonníka, a potom nároky žalobkýň uplatnené žalobou vo veci samej proti žalovanej v 2. rade sú de iure zrejme v celosti premlčané, a preto žalovaná v 2. rade vznáša námietku premlčania vo veci samej. Podľa ust. § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej; Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka; Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Podľa ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. V prípade, ak by žalobkyňami tvrdené nároky boli dané (čo žalovaná v 2. rade rozporuje), jedná sa o premlčané pohľadávky žalobkýň, t. j. o naturálne obligácie, ktoré nemožno žalobkyniam (veriteľom) priznať podľa ust. § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ust. § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje subjektívnu premlčaciu dobu, ktorej začiatok je daný dňom, keď sa poškodený dozvie 1/ o škode, 2/ o tom, kto za škodu zodpovedá. Z ustanovenia § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že sa premlčujú všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať u súdu svojho práva. Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov. Nakoľko z tvrdení samotných žalobkýň vyplýva, že neb. A. C. bol blízkou rodinou a blízkou osobou žalobkýň, je potom nespochybniteľné, že žalobkyne (ako blízka resp. najbližšia rodina) boli o dopravnej nehode, jej okolnostiach, príčinách a jej následkoch informované bezprostredne, a teda dňa 08.09.2018. Žalobu teda žalobkyne podali po uplynutí subjektívnej premlčacej doby. Aktuálne platné právo Slovenskej republiky nepočíta s tým, že by povinné zmluvné poistenie krylo aj nárok na nemajetkovú ujmu a ani neukladá žalovanej v 2. rade zákonnú povinnosť nahradiť takúto ujmu. Povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených/pozostalých osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. Povinnosť poisťovateľa na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy

vyplývajúci z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a teda poisťovateľ nie je v konaní o tomto nároku pasívne vecne legitimovaný. Senát 4C Najvyššieho súdu SR v uznesení z 20. apríla 2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k záveru, že podľa platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúce z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti žalovaná v 2. rade citovala časť stanoviska JUDr. Lajosa Mészárosa - sudcu Ústavného súdu SR, ktorý vo svojom odlišnom stanovisku k rozhodnutiu II. senátu ÚS SR vo veci sp. zn. II. ÚS 847/2016 zo dňa 10.11.2016 uviedol, cit.: „.. zákon o povinnom zmluvnom poistení explicitne hovorí iba o škode, a nie o nemajetkovej ujme, ale z rozsudku Súdneho dvora EU (ďalej len „Súdny dvor“) vyplýva, že relevantné články smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné (zákonný základ, pozn.). Princíp poistenia spočíva v tom, že poisťovateľ kryje tie riziká (možné skutočnosti/udalosti), ktoré sú predmetom poistenia či už dohodnuté s poistníkom v poistnej zmluve alebo explicitne vymedzené v zákone, ako je tomu výslovne v prípade povinného zmluvného poistenia. (A samozrejme, rozsahu rizika, ktoré má byť poistením kryté, zodpovedá i výška poistného). A preto, v zmysle platného a účinného ZoPZP, nemajetková ujma nie je krytá týmto poistením, a teda ani poistnou zmluvou, ktorú mal v čase dopravnej nehody uzavretú vinník predmetnej dopravnej nehody. Napriek tomu je však (na základe poznania súdnej praxe) možné konštatovať, že nároky žalobkýň čo do uplatnenej výšky sú neprimerané. Podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba (o.i.) právo najmä sa domáhať, aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Žalobkyne síce v žalobe dôvodia (aj) ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, avšak bližšie neodôvodňujú (a v zásade nevedno ako a či vôbec navrhujú preukázať), ako im (údajne) bola v značnej miere znížená dôstojnosť alebo ich vážnosť v spoločnosti dôsledkom (v príčinnej súvislosti, a potom akej) k predmetnej dopravnej nehode tak ako expressis verbis vyžaduje zákon (in concreto ust. § 13 ods. 2, ku ktorému sa ust ods. 3 o výške náhrady viaže). Pokiaľ sa jedná o výšku nemajetkovej ujmy, vychádzajúc z ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, zákon neustanovuje žiadne medze. Výška peňažnej náhrady je teda predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu (v danom prípade analogicky na poisťovateľa škodcu) likvidačne.

5. Okresný súd Levice uznesením zo dňa 06.04.2021 spisová značka 13C/8/2021 – 52 podľa § 167 ods. 3 CSP vyzval žalobkyne, aby sa v lehote 15 dní vyjadrili k vyjadreniu žalovaných, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.05.2021.

6. Žalobkyne vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaných dňa 13.05.2021 uviedli, že žalobcami uplatňovaná výška sumy vychádza z rozhodovacej praxe súdov vo veciach týkajúcich sa obdobných sporov ohľadne nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou pri dopravnej nehode. Samotná výška náhrady je vždy na individuálnom posúdení súdu, nakoľko hodnota ľudského života nie je peňažné vyčísliteľná. Konaním žalovanej v 1. rade došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkýň v 1. a 2. rade a to konkrétne práva na súkromný život, na rozvíjanie citových väzieb s blízkou osobou, a nakoľko táto ujma je veľmi závažná, neodstrániteľná a trvalá žiadna z foriem zadosťučinenia nie je dostačujúca. Z tohto dôvodu sa žalobkyne v 1. a 2. rade domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch tak, ako je to uvedené v petite žaloby. Väzby medzi žalobkyňou v 1. rade ako matkou nebohého a žalobkyňou v 2. rade ako sestrou nebohého boli silné, kedy smrťou došlo k takému citovému zásahu, ktorý zanechal u oboch žalobkýň doživotné následky. Čo sa týka námietky, že v čase dopravnej nehody bol u A. C. zistený v krvi alkohol 0,78 promile, v touto otázkou sa zaoberal znalec v rámci trestného konania v dodatku k znaleckému posudku, v ktorom uviedol, že táto skutočnosť nemala vplyv na priebeh nehodového deja, kedy by A. C. uvedenej dopravnej nehode nevedel zabrániť. Ako je zrejmé zo samotného vyjadrenia žalovanej v 2. rade, je účastníkom viacerých súdnych konaní, v ktorom sa žalobcovia podanou žalobou domáhajú priznania nemajetkovej ujmy práve v súvislosti s usmrtením osoby pri dopravnej nehode. S

odvolaním sa na uvedené rozhodnutia ako aj na rozhodnutia v iných veciach je zrejmé, že žalobkyne v 1. a 2. rade majú právny nárok na úhradu nemajetkovej ujmy. Pokiaľ žalovaná v 2. rade argumentuje tým, že sa o predmetnom nároku dozvedela až podanou žalobou, tento argument je bezpredmetný, nakoľko z rozhodovacej praxe súdov je zrejmé, že žalovaná v 2. rade v zásade nesúhlasí s mimosúdnym riešením takýchto prípadov a plní až na základe právoplatného rozhodnutia súdu. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania, taktiež existuje ustálená prax súdov, podľa ktorej sa na uplatnenie nároku na nemajetkovú ujmu postupuje podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka a teda premlčacia doba je trojročná. Nárok žalobkýň v 1. a 2. rade tak bol podaný v zákonnej lehote a je nepremlčaný. V konaní vedenom na OS Topoľčany pod sp. zn. 8C/4/2017 bol priznaný nárok na nemajetkovú ujmu žalobcovi v 1. rade vo výške 13 600,00 €, ostatným žalobcom vo výške 9 600,00 €. V konaní vedenom na OS Nové Zámky pod sp. zn. 5C/5/2019 bol žalobcovi v 1. rade priznaný nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 20 000,00 €, ostatným žalobcom vo výške 8 500,00 €. V tomto smere nie je ustálená ešte rozhodovacia prax súdov a výške nemajetkovej ujmy je na posúdení konkrétneho prípade a rozhodovacej praxe toho ktorého súdu. Ako bolo uvedené vyššie, hodnota ľudského života je peňažné nevyčísliteľná a preto vyjadrenia žalovanej v 2. rade, že takto uplatnený nárok je vysoký a neprimeraný, je v danom prípade nevhodná. Taktiež je nepochopiteľné vyjadrenie, že takto uplatnený nárok je pre škodcu likvidačný, keď subjekt poskytujúci povinné zmluvné poistenie a poistenie celkovo v roku 2020 zvýšil zisk o 6 % na 38,55 mil..

7. Okresný súd Levice uznesením zo dňa 17.05.2021 pod spisovou značkou 13C/8/2021 – 80 podľa § 167 ods. 4 CSP vyzval žalovaných, aby sa vyjadrili písomne k vyjadreniu žalobcov zo dňa 13.05.2021, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 21.06.2021.

8. Dňa 04.06.2021 žalovaná v 1. rade uviedla, že žalobkyne v rámci svojho vyjadrenia neuviedli žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali, či preukazovali nimi požadovanú sumu. Zo samotného poukazovania žalobkýň na iné rozhodnutia súdov vyplýva, že súdmi boli priznávané nižšie sumy ako v žalobe požadované sumy. Žalobkyne poukazovali na závery znalca v rámci trestného konania, podľa ktorého nemohol zosnulý A. C. dopravnej nehode zabrániť. Nič to však nemení na skutočnosti, že došlo aj zo strany zosnulého k porušeniu povinností v cestnej premávke, pričom v prípade rýchlejšej reakcie mohlo dôjsť k miernejším následkom nehody. Prítomnosť alkoholu v krvi zosnulého A. C. vo výške 0,78 promile je jednoznačne skutočnosťou, na ktorú je potrebné prihliadať pri určení výšky nemajetkovej ujmy, nakoľko táto mohla mať vplyv na priebeh nehody ako aj jej následky a teda aj na vznik a rozsah ujmy. Žalovaná v 1. rade žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

9. Dňa 17.06.2021 sa písomne vyjadrila žalovaná v 2. rade, ktorá uviedla, že žalobkyne neuviedli žiadne zásadné skutočnosti alebo tvrdenia, ktorými by doplnili svoje neúplné, nepresvedčivé, nepreukázané tvrdenia uvádzané v žalobe, ktoré žalovaná v 2. rade rozporovala vo svojom ostatnom podaní a nepredložili, neoznačili žiadne nové dôkazy, ktorými by svoje tvrdenia preukázali. Za jedinú podstatnú skutočnosť žalobkyňami uvádzanú vo vyjadrení je však možné považovať skutočnosť, že v rámci trestného konania bola v krvi zosnulého A. C. zistená prítomnosť alkoholu vo výške 0,78 promile. Táto skutočnosť je pre žalovanú v 2. rade novou informáciou, a túto považuje za významnú aj vo veci samej. Žalovaný v 2. rade nebol účastníkom súvisiaceho trestného konania vedeného na konajúcom súde pod sp. zn. 21T/47/2019, a preto navrhoval (i naďalej navrhuje) pripojenie tohto súvisiaceho trestného spisu, nakoľko z tohto môžu vyplývať zásadné skutočnosti o bližších okolnostiach, za ktorých sa predmetná nehoda stala, či aj technika jazdy neb. A. C. bola v súlade s pravidlami cestnej premávky, či mal správne nasadenú prilbu a vhodný odev na jazdu na motocykli, či jazdil primeranou rýchlosťou, či bola zisťovaná prítomnosť alkoholu aj v krvi neb. A. C., kedy konkrétne zomrel a aké boli (zrejme pitvou) zistené skutočné príčiny jeho úmrtia. To všetko je totiž rozhodné aj pre zisťovanie príp. spoluzavinenia poškodeného neb. A. C., na ktoré je potrebné prihliadnuť aj pri posudzovaní nárokov uplatnených žalobkyňami vo veci samej na základe riadne zisteného skutkového stavu veci. Napokon, aj z vyjadrenia žalovanej v 1. rade zo dňa 31.03.2021 vyplýva, že v tomto súvisiacom trestnom konaní bolo zistené, že k porušeniu povinností v cestnej premávke preukázateľne došlo aj na strane zosnulého A. C.. Žalovaná v 2. rade súhlasí s vyjadrením žalovanej v 1. rade, že (pokiaľ skutočne preukázateľne) neb. A. C. mal v čase dopravnej nehody v krvi prítomný alkohol 0,78 promile, potom sa nejedná o zanedbateľnú hodnotu, a že táto objektívne ovplyvňuje rýchlosť a spôsob reakcií človeka na vonkajšie podnety. Žalovaná v 2. rade opakovane navrhla konajúcemu súdu pripojenie súvisiaceho trestného spisu vedeného na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 21T/47/2019, s tým, že zároveň opätovne požiadala konajúci súd, aby ju o už pripojení tohto spisu informoval, aby doň následne mohla nahliadnuť a oboznámiť sa tak s jeho obsahom. Žalovaná v 2. rade aj naďalej trvala na tom, že nemá pasívnu vecnú legitimáciu vo veci

samej. V tejto súvislosti sa žalovaná v 2. rade vyjadrila aj k tvrdeniu žalobkýň vo vyjadrení, a to nakoľko je nepravdivé, nie dané a len účelové (navyše zbytočne útočné a krivdiace voči žalovanej v 2. rade), a síce, že „je nepochopiteľné vyjadrenie, že takto uplatnený nárok je pre škodcu likvidačný, keď subjekt poskytujúci povinné zmluvné poistenie a poistenie celkovo v roku 2020 zvýšil zisk o 6 % na 38,55 mil..“ Toto tvrdenie žalobkýň je len dôkazom o nepoznaní (resp. ignorovaní) platnej právnej úpravy (ZoPZP) či samotného povinného zmluvného poistenia, ak žalobkyne považujú žalovanú v 2. rade (poisťovateľa) za škodcu!? Pokiaľ majú za to, že žalovaná v 2. rade porušila nejakú svoju zákonnú povinnosť (a potom akú konkrétne?), a svojim protiprávnym konaním (v príčinnej súvislosti?) mala vzniknúť žalobkyniam škoda, toto je potrebné riadne odôvodniť a preukázať, čo sa však doposiaľ nestalo a čo reálne ani nie je možné. Žalovaná v 2. rade nároky na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravnej nehody nepovažuje za nároky uplatniteľné a subsumovateľné pod krytie poistením v zmysle ZoPZP (o čom svedčí aj nejednotná súdna prax), nároky žalobkýň uplatnené žalobou vo veci samej považuje za neprimerané, a to aj s ohľadom na súdnu prax. Každopádne, ako žalovaná v 2. rade už uvádzala, súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

10. Žalovaná v 2. rade vo svojom podaní zo dňa 26.05.2022 poukázala na znalecký posudok MUDr. Evy Nevickej PhD. č. 30/2018 a MUDr. Michaely Rendekovej č. 22/2018 zo dňa 11.12.2018 (č. l. 204 a nasl. trestného spisu), z ktorého vyplýva, in concreto je konštatované a dokonca zvýraznené (ods. III. str. 9, detto ods. 4./ s. 15), že zo vzorky krvi neb. A. C. bola stanovená koncentrácia alkoholu v krvi 0,78 promile, čo svedčí pre to, že menovaný v čase svojej smrti, t. j. v čase dopravnej nehody bol pod vplyvom alkoholu; pričom znalci uvedenú koncentráciu alkoholu v krvi (0,78 promile) hodnotia zo súdnoznaleckého hľadiska ako podnapitosť, t. j. že neb. A. C. požil alkoholický nápoj. V prípade neb. A. C. je stav podnapitosti o to viac významný, že viedol motocykel (t. j. bol vystavený väčšiemu nebezpečenstvu ako v prípade, keby viedol motorové vozidlo – pri jazde na motocykli je telo jazdca či spolujazdca viac exponované, nechránené skeletom vozidla), a nakoľko (ako vyplýva z trestného spisu, znaleckého dokazovania Ing. Romana Červinku) neb. A. C. bezprostredne pred zrážkou s vozidlom žalovanej v 1. rade, prekročil rýchlostný limit, keď jazdil rýchlosťou o 10 km/h vyššou ako bola najvyššia dovolená rýchlosť v danom úseku cesty. Vplyv alkoholu na jedinca je predmetom aj rôznych klinických štúdií, ako napr. (aj) štúdií po odbere biologických materiálov od alkoholizovaného jedinca a ich zameranie na zistenie a zhodnotenie prípadných senzorických, psychomotorických a kognitívnych alternácií jedinca zapríčinených požitím alkoholu, pričom sa zistilo, že pri hodnote 0,78 g/kg alkoholu v krvi (3. skupina: 0,51 – 1,00 g/kg alkoholu v krvi, ktorá je identická ako v prípade neb. A. C.) až 59 % skúmaných jedincov (vzorka 3172 osôb) javilo poruchy psychosenzomotorických funkcií. Z výsluchu žalobkýň v súvisiacom trestnom konaní pritom vyplýva, že neb. A. C. nemal vo zvyku piť a dokonca žalobkyňa v 1. rade pri svojom výsluchu dňa 11.09.2018 (č. l. 19 trestného spisu) uviedla, že neb. A. C. vôbec nepožíval alkohol. Taktiež (aj čo i len v laickej obci) je universe známe, že na stav, správanie či konanie jedinca po požití alkoholu vplýva, v akej fáze trávenia alkoholu sa jedinec práve nachádza t. j. resorpčná (vstrebávacia) fáza vs. eliminačná (odbúravacia) fáza. Tento faktor významne ovplyvňuje účinky alkoholu, pretože: „Prejavy ovplyvnenia etanolom v resorpčnej fáze sa prejavujú markantnejšie, ako v eliminačnej fáze“. „Zaujímavosťou je, že vo fáze resorpcie má alkohol vplyv na centrálnu nervovú sústavu takmer dvojnásobnej intenzity ako pri tej istej koncentrácii vo fáze eliminácie – ide o tzv. Mellanbyho efekt“. Pokiaľ totiž bude mať rovnaká osoba zhodnú koncentráciu alkoholu v krvi, ale raz vo fáze vstrebávania a raz vo fáze odbúravania, tak v prvom prípade budú prejavy ovplyvnenia alkoholom výraznejšie, čo opisuje tabuľka podľa Pitra. Z predmetnej tabuľky totiž vyplýva, že práve hodnota 0,78 g/kg alkoholu v krvi (3. skupina: 0,51 – 1,00 g/kg alkoholu v krvi, ktorá je identická ako v prípade neb. A. C.) sa jedná o podnapitosť (a v prípade resorpčnej fázy u osoby nezvyknutej piť dokonca stav: ľahký stupeň opitosti). Každý je povinný pri svojom konaní zachovať s ohľadom na konkrétne podmienky taký stupeň pozornosti a ohľaduplnosti, ktorý je spôsobilý vždy zabrániť vzniku škody. Ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka nemá iba preventívno-výchovnú povahu, ale povinnosť vyslovená týmto ustanovením je pre každého z účastníkov občiansko-právnych vzťahov záväznou právnou povinnosťou určitým spôsobom sa chovať, a preto nedodržanie tohto ustanovenia predstavuje protiprávne konanie. Kauzálny dej tvorí viacero skutočností, ktoré vedú ku vzniku škody.

11. Žalovaná v 2. rade vo svojom vyjadrení zo dňa 13.10.2022 uviedla, že konajúci súd umožnil žalovanej v 2. rade nahliadnutie do súdneho spisu vrátane súvisiaceho trestného spisu Okresného súdu Nitra spisová značka 21T/47/2019 a žalovaná v 2. rade po oboznámení sa s obsahom súvisiaceho trestného

spisu a tam zistenými skutočnosťami podstatnými aj vo veci samej, ešte dňa 26.05.2022 podala vo veci samej vyjadrenie, v ktorom o.i. upozornila na podstatné okolnosti na strane neb. A. C., ktoré vyplynuli a boli preukázané znaleckými posudkami, a ktoré nemožno opomenúť ani vo veci samej, a to zvlášť pokiaľ sa žalobkyne domáhajú svojich nárokov aj voči žalovanej v 2. rade (podľa názoru žalovanej v 2. rade neprípustným) extenzívnym výkladom pojmu škoda v spojení so zák. č. 381/2001 Z. z. (ZoPZP). Ako už žalovaná v 2. rade (opakovane) uvádzala, správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy aj v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka), a to nakoľko týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú to aj okolnosti na strane dotknutej osoby, pričom pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality (tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch, a to nielen v obdobných, ale i v ďalších, v ktorých sa jednalo o zásah do iných osobnostných práv, a to najmä do práva na ľudskú dôstojnosť). Je teda nespochybniteľné a preukázané, že neb. A. C. pred jazdou požil alkoholický nápoj (a bol v stave podnapitosti) a že bezprostredne pred zrážkou s vozidlom žalovanej v 1. rade prekročil rýchlostný limit.

12. Na pojednávaní dňa 01.02.2024 právna zástupkyňa žalobkýň uviedla, že na tunajšom súde sa vedie konanie pod spisovou značkou 7C/15/2021, ktorého obsahom bol v podstate ten istý nárok partnerky a maloletých detí zosnulého, kde súd čo do právneho dôvodu priznal žalobcom nárok rozsudkom pod spisovou značkou 7C/15/2021 – 239 zo dňa 14. marca 2022, ktoré rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Nitre spisová značka 11Co/50/2023.

13. Právny zástupca žalovanej v 1. rade na pojednávaní dňa 01.02.2024 uviedol, že rozhodnutie Okresného súdu Levice, Krajského súdu v Nitre bolo vydané v inej veci a tiež uviedol, že v uvedenej druhej veci boli žalobcom priznané nižšie sumy náhrady nemajetkovej ujmy, ako požadujú v tomto konaní.

14. Žalobkyňa v 1. rade na pojednávaní dňa 01.02.2024 uviedla, že manžel jej zomrel v roku 2006 a zosnulý syn s ňou býval v rodinnom dome až do jeho 26 rokov kedy sa osamostatnil, syn bol na žalobkyňu v 1. rade veľmi citovo naviazaný. Pred tragickou nehodou, kedy prišiel o život, čo bolo dňa 08.09.2018, oslavovali narodeniny zosnulého 03.09.2018. Po tom ako si syn našiel priateľku rok bývali u žalobkyni v 1. rade v rodinnom dome a následne kúpila žalobkyňa v 1. rade pre svojho syna a priateľku byt, kde aj bývali. V dobe keď došlo k úmrtiu manžela žalobkyni v 1. rade, syn žalobkyne v 1. rade býval s ňou v rodinnom dome a so všetkým jej pomáhal okolo domu, v garáži, vykonával mužské práce a keď sa odsťahoval so svojou družkou, naďalej chodil k žalobkyni a pomáhal jej. V čase keď syn žalobkyne mal prvé dieťa so svojou družkou, družka študovala na vysokej škole a chodievala im veľa pomáhať. Teraz sú vzťahy iné, zmenili sa, bývalá družka zosnulého syna nie vždy má náladu, no niekedy sa s ňou dá lepšie dohodnúť, niekedy horšie, má novú rodinu, iného partnera, majú spoločné dieťa, dve deti má so synom žalobkyne v 1. rade a tretie s novým partnerom. K bývalej družke svojho syna chodí menej, ale snaží sa tráviť čas so svojimi vnúčatami. Keď došlo k tragickej udalosti pracovala, následne sa ale prejavili zdravotné problémy po smrti syna a dva – tri roky navštevuje kardiológa pre arytmie a po lekároch s ňou chodí dcéra.

15. Žalobkyňa v 2. rade na pojednávaní dňa 01.02.2024 uviedla, že po otcovej smrti zosnulý brat ostal žiť v rodinnom dome so žalobkyňou v 1. rade a uprel sa k žalobkyni v 1. rade ako k matke a tiež aj na ňu, nakoľko mu mužský vzor odišiel. Uviedla, že je staršia od svojho zosnulého brata o 3,5 roka, a preto od malička sa mu snažila pomáhať ako staršia sestra, riešila jeho problémy a po úmrtí ich otca, vždy keď mal nejaké starosti, tak mu bola ochotná pomôcť ona ako aj žalobkyňa v 1. rade. Počas štúdia na vysokej škole sa odsťahovala z rodinného domu a brat tam zostal bývať. Všetci žili v D., žalobkyňa v 1. rade, brat aj ona. S bratom mali veľmi dobrý vzťah, chodili spolu na akcie, chaty, rozumela si aj s jeho prechádzajúcimi priateľkami, zosnulý brat mal jeden dlhší partnerský vzťah a vždy keď prišiel nejaký problém, tak ho došiel riešiť za ňou. Mali veľa spoločných kamarátov, kamarátky, bol priateľský. Keď sa kúpil byt pre brata tak mu pomáhala byt zariaďovať aj so svojím manželom. Poskytla staršie auto bratovi a jeho družke, ktorá doposiaľ na tomto aute jazdí. Poukázala na to, že finančne bratovi aj družke pomáhali, pomáhali bratovi hľadať prácu a pravidelne sa stretávali. Keď sa jej narodili deti tak sa stretávali pomenej. K posledným narodeninám XX.XX.XXXX bratovi priali telefonicky a dohodli sa, že sa stretnú a oslávia narodeniny, no došlo k tejto tragickej udalosti a už sa tomu tak nestalo. O úmrtí brata sa

dozvedela od svojej matky 08.09.2018, ktorej správe nedokázala uveriť a celkom sa zrútila. Následne išli za matkou do rodinného domu a vtedy jej došlo, že strata brata je pravdivou skutočnosťou, je skutočná a reálna. V čase keď došlo k tragickej udalosti mala malé bábätko a matka, žalobkyňa v 1. rade, to znášala veľmi zle, nervovo sa zrútila, brala antidepresíva. Žalobkyňa v 1. rade v čase tragédie pracovala, cez deň jej čas prešiel v kolektíve, ale keď prišla domov zostala sama, stále plakala, mala depresie a veľmi plačlivé obdobie, nevedela spávať, brala lieky na spanie a snažila sa preto aby matka bola čo najmenej sama. Žalobkyňa v 1. rade sa sťažovala na búšenie srdca a preto navštevujú kardiologickú ambulanciu. Žalobkyňa v 1. rade antidepresíva brala po tragickej udalosti jeden rok. Keď došlo k úmrtiu jej brata, tak reálne mu išla telefonovať aj po tej tragickej udalosti, hoci nežil, nedovolala sa, ale číslo vytáčala. Žalobkyňa v 2. rade poukázala vo svojej výpovedi na to, že nevedela si túto smutnú udalosť pripustiť a čakala, že príde a o žalobkyni v 1. rade ani nehovorí. Z tohto dôvodu tam chodievali spávať celá rodina alebo žalobkyňa v 1. rade chodila k nim na noc. Zosnulý brat bol mladý XX-XXXXX a ťažko si pripúšťala k čomu došlo. Jeden článok v rodine ale musí zostať silný, a preto pomáhala keď zomrel otec aj žalobkyni v 1. rade aj bratovi. V čase úmrtia svojho brata mala svoju rodinu, malé dieťa a ešte ďalšie dieťa a tiež musela ešte pomáhať žalobkyni v 1. rade, ktorá zostala sama. V čase keď ešte nemala malé deti tak sa častejšie s bratom vídali. Keď došlo k tragickej udalosti bola živnostníčka a mala jedno dieťa, ktoré malo pár mesiacov a aj druhé dieťa bolo malé, musela chodiť do práce aj s deťmi. Zosnulý brat pracoval, mal svoju rodinu, chodieval na výlety s motorkou, čo sa mu stalo osudné. Po úmrtí brata vzťahy s jeho družkou ochladli, v podstate sa nestretávajú, bývalá družka brata má nový vzťah, nového partnera, ďalšie dieťa s ním a je to cítiť. Syn zosnulého brata má XX rokov a dcéra X rokov, avšak s dievčatkom nemajú taký vzťah lebo bola maličká, keď brat zomrel, ale so starším chlapcom sa vedia viac porozprávať. Bývalá družka zosnulého brata, keď sa stretnú, sa porozpráva, ale vzťah už nie je ako býval a ani bratove deti nepúšťa k žalobkyni v 2. rade.

16. Svedok Q. N. H. na pojednávaní dňa 09.04.2024 uviedol, že žalobkyňa v 1. rade je jeho svokra a žalobkyňa v 2. rade je jeho manželka. Vo svojej výpovedi uviedol, že ako rodina fungovali aj vo vzťahu k zosnulému synovi a bratovi žalobkýň pred tragickou udalosťou veľmi súdržne, mali pekný vzťah a každý deň boli navzájom v kontakte a tiež si veľmi rozumel so zosnulým. V partnerskom vzťahu so žalobkyňou v 2. rade je od roku 2005 a v manželskom vzťahu od roku 2009. So zosnulým sa stretával, išli si spolu sadnúť, mali dobré vzťahy, obidvaja boli motorkármi. Zosnulý bol veľmi dobrý človek, každému pomáhal a celá rodina sa mali radi. Keď zomrel žalobkyni v 1. rade manžel, zosnulý bol jej veľkou oporou, pomáhal jej so všetkým okolo domu a dlho spolu bývali v rodinnom dome a to až do roku 2012. Pred narodením syna zosnulého asi rok sa od žalobkyne v 1. rade odsťahoval. Žalobkyňa v 2. rade pomáhala zosnulému a on jej bol pri tom nápomocný, daroval mu auto a so žalobkyňou v 2. rade im pomohli s bývaním. Žalobkyňa v 1. rade tragickú udalosť znášala ako matka veľmi zle, nedokázala spať, museli ju prinútiť aby brala lieky na upokojenie a s týmto sa doposiaľ nezmierila, je to pre nich ťažké. Keď došlo k úmrtiu brata žalobkyne v 2. rade tak mali s manželkou deväťmesačné dieťa a po tejto správe odpadla. Doposiaľ ak počuje motorky, zostane jej zle a už sa nemôže venovať ani on motorkám a jazdiť na motorke na podnet žalobkyne v 2. rade. Žalobkyňa v 2. rade smrť svojho brata znášala ťažko, mali sa veľmi radi, navštevovali sa, mali pekný vzťah. Po tragickej udalosti sa vzťahy medzi bývalou partnerkou nebohého zhoršili, bývalá partnerka mu nedovoľuje ani žalobkyni v 2. rade, aby sa s deťmi stretávali, čím žalobkyňa v 2. rade veľmi trpí. Žalobkyni v 1. rade bývalá partnerka zosnulého umožňuje stretávanie sa s deťmi, ale stretávanie je výrazne menšie. Pokiaľ nemal deti so žalobkyňou v 2. rade, manželka sa so svojím bratom stretávali každý deň, po narodení detí sa musela starať o rodinu, mala prácu a vtedy sa stretnutia s bratom uskutočňovali cez víkend.

17. Strany sporu nemali ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania.

18. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi a to najmä: Trestným rozkazom vydaným Okresným súdom v Nitre zo dňa 21. augusta 2019 spisová značka 21T/47/2019, ktorý nadobudol právoplatnosť 18.09.2019, dohľadávaním poisťovateľa podľa EČV, reláciou dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody pre účely poisťovne, rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 21. novembra 2019 spisová značka
5C/5/2019 – 138, rozsudkom Krajského súdu Nitra zo dňa 28. júla 2020 spisová značka 6Co/51/2020 – 189, rozsudkom Okresného súdu Topoľčany zo dňa 15. marca 2018 spisová značka 8C/4/2017 – 117, originálom Trestného rozkazu vydaného Okresným súdom v Nitre dňa 21. augusta 2019 spisová značka 21T/47/2019 – 521, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 18.09.2019, zánikom poisteného rizika a upomienka, ktorý zánik bol spísaný dňa 25.01.2018 žalovanou v 2. rade, potvrdením o poistení

zodpovednosti č. 349 2303109, Všeobecnými poistnými podmienkami poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla č. XXX platnými a účinnými od 01.04.2015, zmluvnými dojednaniami pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla platnými a účinnými od 01.04.2015, oznámením o zániku poistenia pre nezaplatenie poistného a upomienkou spísanou žalovanou v 2. rade dňa 14.05.2019 adresovanú žalovanej v 1. rade, fotografickými snímkami predloženými žalobkyňami dňa 27.02.2024, fotokópiami, oboznámením sa s pripojeným spisom Okresného súdu Levice spisová značka 7C/15/2021 a z neho najmä: žalobou spísanou dňa 02.03.2021, znaleckým posudkom pod č. 44/2018 vyhotoveným Ing. Romanom Červinkom, znalcom v odbore Doprava cestná, Nehody v cestnej doprave zo dňa 02.11.2018 pod č. 44/2018 vo veci žiadateľa MV SR OR PZ v Nitre, odbor kriminálnej polície, číslo spisu: ČVS: ORP-1427/1-VYS-NR-2018, znaleckým posudkom vyhotoveným MUDr. Evou Nevickou pod č. 30/2018 a MUDr. Michaelou Rendekovou pod č. 22/2018 znalkyňami odvetvie: Súdne lekárstvo, odbor: Zdravotníctvo a farmácia, zo dňa 11. decembra 2018, ktorý bol vyhotovený na žiadosť OR PZ, odbor kriminálnej polície Nitra, spisová značka ORP-1427/1-VYS-NR-2018, doplnením číslo 1 k znaleckému posudku č. 44/2018 znalcom v odbore Doprava cestná, Nehody v cestnej doprave Ing. Romanom Červinkom zo dňa 21.01.2019, uznesením Okresného súdu Levice zo dňa 04.08.2022 spisová značka 7C/15/2021 – 139, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 15.08.2022, zápisnicou z pojednávania zo dňa 08.11.2022 vo veci vedenej na Okresnom súde Levice pod spisovou značkou 7C/15/2021, zápisnicou z pojednávania zo dňa 31.01.2023 vo veci vedenej na Okresnom súde Levice pod spisovou značkou 7C/15/2021, zápisnicou o výsluchu znalca zo dňa 02.04.2019 na OR PZ Nitra, odbor kriminálnej polície pod spisovou značkou ČVS: ORP-1427/2-VYS-NR-2018, rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 06. júna 2023 spisová značka 7C/15/2021 – 235, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 11.12.2023, rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 25. októbra 2023 spisová značka 11Co/50/2023 – 349, podstatným obsahom pripojeného spisu Okresného súdu v Nitre spisová značka 21T/47/2019 z neho najmä: obžalobou, právoplatným trestným rozkazom, znaleckým posudkom č. 44/2018, znaleckým posudkom č. 30/2018, znaleckým posudkom č. 22/2018.

19. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (účinný od 01.09.2018 do 30.09.2018) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

20. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

21. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

22. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

23. Podľa § 16 Občianskeho zákonníka kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

24. Podľa § 116 Občianskeho zákonníka blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

25. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

26. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

27. Podľa § 415 Občianskeho zákonníka každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

28. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

29. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

30. Podľa § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne.

31. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinný od 01.04.2015 do 31.12.2018) poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

32. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

33. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

34. Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

35. Podľa Článku 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (účinná od 01.07.2023 do 31.12.2024) Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

36. Podľa Článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

37. Podľa Článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

38. Podľa Článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

39. Slovenská republika je zmluvnou stranou Dohovoru o ochrane ľudský práv a základných slobôd zo dňa 04.11.1950 majúceho ako mnohostranná medzinárodná zmluva status analogický s ústavnými zákonmi.

40. Podľa Článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zo dňa 04.11.1950, ktorý Československá federatívna republika ratifikovala 19.03.1992 (uverejnený v oznámení FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb. a pre Slovenskú republiku sa stal záväzný 01.01.1993) každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

41. Podľa Článku 17 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (Vyhláška č. 120/1976 Zb.) nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova alebo korešpondencie, ani útokom na svoju česť a povesť.

42. Podľa Článku 17 ods. 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (Vyhláška č. 120/1976 Zb.) každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

43. Podľa § 193 CSP súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

44. Podľa § 151 ods. 1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

45. Podľa § 232 ods. 3 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

46. Žalobkyňa v 1. a 2. rade sa podanou žalobou, ktorá došla konajúcemu súdu dňa 15.03.2021 domáhali, aby súd uložil žalovaným v 1. a v 2. rade povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade ako matke zosnulého A. C. sumu vo výške 12 000 eur a žalobkyni v 2. rade (sestre zosnulého) sumu vo výške 7 000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

47. Na základe vykonaného dokazovania, zisteného skutkového stavu ako aj jeho právnej kvalifikácii súd dospel k záveru, že žaloba žalobkýň v 1. a 2. rade je dôvodná.

48. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že žalobu žalobkyne podali voči žalovanej v 1. rade na tom právnom základe, že dňa 08.09.2018 v čase približne o 18:00 hod. viedla ako vodič osobné motorové vozidlo značky K. E. s EČ: G. XXX L. po ceste I. triedy číslo 51 v katastri obci Golianovo smerom na Vráble, pričom v okolí odbočky na obec Golianovo predchádzala v ľavom jazdnom pruhu pred ňou v pravom jazdnom pruhu jazdiace vozidlo H. M., EČ: D. XXX N., ktoré viedol ako vodič O. O. a vozidlo značky B. M., EČ: D. XXX M., ktoré viedol ako vodič N. P., hoci nemala pred sebou rozhľad na takú vzdialenosť, ktorá je potrebná na bezpečné predchádzanie a nemohla sa bezpečne zaradiť pred vozidlá, ktoré chcela predísť, čím porušila ustanovenia § 15 ods. 5 písm. a), písmeno b) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov, pričom pri predchádzaní nerešpektovala vodorovné dopravné značenie V1a „Pozdĺžna súvislá čiara“ a následne v rozpore s ustanovením § 15 ods. 5 písm. c) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov ohrozila motocyklistu A. C. jazdiaceho v protismere na motocykli značky Q. s EČ: Q. XXX Q., následkom čoho došlo k nárazu motocykla do ľavej prednej časti vozidla K. E., čím došlo k vymršteniu motocyklistu C. a k jeho pádu na zem, pričom tento na následky úrazov krvácavého šoku a poranenia viacerých orgánových systémov – polytraumy, ktoré utrpel pri dopravnej nehode pri prevoze do FN Nitra zomrel, teda žalovaná v 1. rade inému z nedbanlivosti spôsobila smrť a čin spáchala závažnejším spôsobom konania porušením dôležitej povinnosti uloženej jej podľa zákona, tým spáchala prečin usmrtenia podľa § 149 odsek 1, odsek 2 písmeno a) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písmeno h) Trestného zákona, za čo bola odsúdená právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Nitra zo dňa 21. augusta 2019 sp. zn. 21T/47/2019-521, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 18.09.2019, za čo jej bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky s podmienečným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky. Súčasne bol žalovanej v 1. rade uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke v trvaní 36 (tridsaťšesť) mesiacov.

49. Osobné motorové vozidlo K. E. s EČ: G. XXX L. bolo ku dňu škodovej udalosti 08.09.2018 poistené u žalovanej v 2. rade na základe poistnej zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (PZP) – číslo návrhu poistnej zmluvy 349 2303109, poistná zmluva č. 6583531563, ktorá skutočnosť nebola sporná medzi stranami sporu.

50. Žalovaná v 2. rade počas súdneho konania argumentovala absenciou pasívnej vecnej legitimácie. Aj preto sa súd v 1. rade zaoberal touto otázkou, či nároky žalobkýň na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnené voči žalovanej v 2. rade sú podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o doplnení niektorých zákonov, kryté z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a je pasívna vecná legitimácia žalovanej v 2. rade.

51. Súdny dvor (druhá komora) Európskej únie dňa 24.10.2013 rozsudkom vo veci
C-22/12 rozhodol tak, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS zo dňa 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS zo dňa 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES zo dňa 11.5.2005 a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Vychádzajúc z rozsudku Súdneho dvora, súd konštatuje, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným zmluvným poistením motorového vozidla. Náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým obetí dopravnej nehody slovenská právna úprava priznáva podľa zákonného ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Za stavu, že právo umožňuje žalobcom požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. („Usmrtenie človeka je vážnym zásahom do súkromia a duševného zdravia blízkych osôb a zakladá právo na náhradu škody na zdraví vo všetkých jej formách vrátane nemajetkovej ujmy s priamym nárokom proti poisťovateľovi“ – rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.3.2016 sp. zn. 21Cob/60/2015).

52. Povinnosť plniť má žalovaná v 2. rade, nakoľko držiteľ a vlastník osobného motorového vozidla, ktorým je žalovaná v 1. rade, si riadne uhradila povinné zmluvné poistenie, ktorá skutočnosť nebola v súdnom konaní rozporovaná.

53. Žalovaná v 1. rade počas konania nepreukázala a ani netvrdila, že poskytla žalobkyniam finančnú, peňažnú satisfakciu za úmrtie syna žalobkyni v 1. rade a úmrtie brata A. C. žalobkyni v 2 rade.

54. Po rozsudku Súdneho dvora vo veci Haasová C-22/12 by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že ak vnútroštátne právo priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla, tak štát musí zabezpečiť právnu úpravu o poistnom krytí takejto ujmy. Súd sa preto nestotožňuje so stanoviskom Ministerstva financií Slovenskej republiky zo dňa 31.5.2016 číslo MF/014548/2016-613, v ktorom poukazuje na to, že Slovenská republika „takýto typ odškodnenia nemá zavedený zatiaľ v civilnom práve, pričom ak je záujem chrániť pozostalých a to nielen po dopravných nehodách bolo by vhodné zaviesť podobný inštitút aj do slovenského civilného práva.“

55. Pasívna vecná legitimácia žalovanej v 2. rade vyplýva z aplikácie ustanovenia § 15 ods. 1 Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Zásah do osobnostných práv žalobcov, v dôsledku ktorého utrpeli ujmu, bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovanej v 2. rade. Žalobkyniam v 1. a 2. rade preto svedčí právo, aby im žalovaná v 2. rade ako poisťovateľ nahradila žalobou uplatňovaný nárok.

56. Povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 39). Preto otázku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej je potrebné riešiť v súlade s komunitárnym právom.

Tzv. motorové smernice, akými je smernica Rady 72/166/EHS zo dňa 24.04.1972 v aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, smernica Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá bola zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005 a smernica Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel ako aj smernica Rady 209/103/ES zo 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel majú za cieľ zabezpečenie voľného pohybu motorových vozidiel na území Európskej únie, vrátane osôb v týchto vozidlách a na druhej strane aj zabezpečenie porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd, ktoré sú spôsobené týmito vozidlami a to bez ohľadu na miesto dopravnej kolízie na území jednotlivých štátov v rámci Európskej únie.

57. Tieto vyššie citované motorové smernice ukladajú povinnosť členským štátom zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel pokryli poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok. Členské štáty majú garantovať, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením motorového vozidla.

58. Pre účely povinného zmluvného poistenia je potrebné vykladať pojem škoda tak, že sem patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a teda aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Dotknutý zákon bol výsledkom transpozícii smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti.

59. Aj podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277-12, smernica Rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokryť aj náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. Tu súd poukazuje na to, že v danom prípade nejde o priamu aplikáciu smerníc, ale o metódu výkladu, ktorá sa vzťahuje na oblasť harmonizovanú právom Európskej únie.

60. Vychádzajúc z uznesenia Ústavného súdu SR spisová značka III. ÚS 666/2016, súd ešte dodáva, že podľa čl. 7 ods. 2 ústavy Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2 Ústavy. Národná rada Slovenskej republiky tak síce zostáva stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom (čl. 72 ústavy), nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností teda aj súdy musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu únijného tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Formulovaná požiadavka má svoj základ v samotnej ústave, ktorá v čl. 144 ods. 1 sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom ako kvalifikovaným výsledkom realizácie vnútroštátnej zákonodarnej moci, ale aj viazanosť ústavou (teda i jej čl. 7 ods. 2) i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy. Vychádzajúc z uvedeného potom ústavný súd v obdobnej veci dospel k záveru, ak súd rozsudkom presiahol medze výkladu zákona (§ 4 PZP) podaného v súlade s príkazom na výklad a uplatňovanie zákona v súlade s Ústavou SR, keď žalovaného zaviazal na zaplatenie nemajetkovej ujmy, teda žalovanému priznal viac povinností, než aké mu vyplývajú z vnútroštátneho predpisu, je potrebné uviesť, že takáto interpretácia zákonov súdom je tak ústavne konformná, ako aj eurokonformná.

61. Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie nastal zásadný prelomom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu, je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj únijný normotvorca. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci daných právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch to znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie únijným normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie. Práve smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú (na rozdiel od nariadení) typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluva o fungovaní EÚ“) je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarca. Avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nesplní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc. Pre posudzovaný prípad možno uvažovať len o nepriamom účinku smerníc, ktorý zakladá rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Marleasing SA (C-106/89) s odvolaním sa na prejudikatúru vo veci Von Colson a Kamann (C-14/83). Podľa tohto rozhodnutia pri aplikácii vnútroštátneho práva bez ohľadu na to, či aplikované ustanovenia boli schválené pred alebo po smernici, vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie (textu) a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou a tým zabezpečil súlad s tretím odsekom čl. 189 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ). Vychádzajúc z uvedeného, ak slovenský zákonodarca do zákonného pojmu „škoda“ použitého v Zákone o povinnom zmluvnom poistení, a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc do rozporu so zámerom tvorcu únijnej právnej regulácie identifikovaným Súdnym dvorom. Všeobecné konajúce súdy sú preto v takýchto prípadoch povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej únijnej regulácie. Súdny dvor požaduje od vnútroštátnych súdov, aby práve v prípade nesplnenia povinnosti riadnej transpozície smernice členským štátom vykladali ustanovenia vnútroštátneho práva „v čo najvyššej možnej miere tak, aby mohli byť použité v súlade s cieľmi tejto smernice“ (napr. rozsudok z 13. 07. 2000 vo veci Centrosteel, C-456/98). Ak teda z uvedených dôvodov súd dospel k záveru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu škoda použitého v Zákone o povinnom zmluvnom poistení, ústavný súd tento záver nepovažoval za arbitrárny, ani inak ústavne neudržateľný.

62. Žalovaná v 2. rade počas konania sa bránila aj tým, že uplatnený nárok je premlčaný podľa ustanovenia § 106 Občianskeho zákonníka. Ďalej argumentovala tým, že právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

63. Žalobkyne si nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy uplatnili v súdnom konaní riadne a včas. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. Zásah do práv žalobkýň v 1. a 2. rade nastal dňom úmrtia, smrti syna žalobkyne v 1. rade a brata žalobkyne v 2. rade a to 08.09.2018. Žalobkyne si mohli preto svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať, uplatniť prvýkrát dňa 09.09.2018. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila uplynutím dňa 09.09.2021. Žalobkyňami podaná žaloba v tejto veci došla na súd dňa 15.03.2021. Je zrejmé, že nárok uplatnený v žalobe nie je premlčaný. V danom prípade súd akcentuje, že ide o náhradu nemajetkovej ujmy, a nie o náhradu škody, a preto sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka, odo dňa keď sa právo mohlo vykonať prvý raz. V uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisová značka 5Cdo 265/2009, sa konštatuje, že počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaná na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcom po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká

úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Nároky na náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré sú uplatnené v súdnom konaní na základe ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v zmysle ustálenej judikatúry premlčujú vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote. Trojročná doba sa preto uplatní aj voči škodcovi aj voči poisťovateľovi. Nárok žalobkýň bol preto uplatnený riadne a včas dňa 15.03.2021. Premlčacia doba by uplynula až dňom 09.09.2021.

64. Smrť A. C. – syna žalobkyne v 1. rade a brata žalobkyne v 2. rade, ktorý zomrel pri dopravnej nehode, na základe nárazu osobného motorového vozidla, ktoré viedla žalovaná v 1. rade, do motocykla, na ktorom jazdil A. C., bola bez akýchkoľvek pochybností nečakaná a šokujúca, čím došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkýň v 1. a 2. rade, spočívajúceho v obmedzení ich súkromného a rodinného života, pričom žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôže byť dostatočná.

65. Zo záveru znaleckého posudku vyhotoveného Ing. Romanom Červinkom, znalcom v odbore Doprava cestná, Nehody v cestnej doprave, zo dňa 02.11.2018, ktorý bol vyhotovený na žiadosť MV SR OR PZ Nitra, odbor kriminálnej polície v spise pod číslom ČVS: ORP-1427/1-VYS-NR-2018 vyplýva, že dopravnej nehode mala možnosť zabrániť vodička B., ak by v mieste, kde je to zakázané pozdĺžnou súvislou čiarou – V1a, nepredchádzala pred ňou jazdiace vozidlá, teda ak by jazdila v pravom jazdnom pruhu, neprišlo by ku vzniku kolíznej situácie a ani dopravnej nehody. Motocyklista A. C. jazdil rýchlosťou 80 km/h + - 5 km/h, ktorá bola mierne vyššia ako najvyššia dovolená rýchlosť jazdy v danom úseku 70 km/h, no ani pri rýchlosti 70 km/h nemal možnosť zabrániť dopravnej nehode. Motocyklista reagoval na protijazdiace vozidlo K. včas, keď sa mu odkryl výhľad na vozidlo K. cez vpravo sa zaraďujúce neznáme vozidlo predbiehajúce pred vozidlom K. a na vozidlo K. reagoval technicky správnym spôsobom – vyhýbaním vpravo. Nesprávnym prvkom techniky jazdy vodičky B. a technickou príčinou dopravnej nehody bola skutočnosť, že v mieste, kde je zakázané predchádzanie pozdĺžnou súvislou čiarou – V1a v ľavom jazdnom pruhu predchádzala pred ňou jazdiace vozidlá, pričom cez pred ňou jazdiace a predchádzajúce neznáme vozidlo nemala pred sebou rozhľad na takú vzdialenosť, ktorá je potrebná na bezpečné predchádzanie, čím ohrozila protijazdiaceho motocyklistu C.. Znalec uviedol, že technickou príčinou dopravnej nehody bola neprávna technika jazdy vodičky B., žalovanej v 1. rade a spôsob a technika jazdy motocyklistu C. nebola v preukázanej príčinnej súvislosti so vznikom dopravnej nehody. Žalovaná v 1. rade ako vodička pri správnej technike jazdy mala možnosť zabránenia dopravnej nehody, motocykel značky Q., EČ: Q. XXX Q., jej nevytvoril prekážku náhlu z technického hľadiska. Motocyklista A. C. pri správnej technike jazdy nemal preukázateľnú možnosť zabránenia dopravnej nehody, ktoré mu vytvorilo vozidlo K. E., EČ: G. XXX L. prekážku z technického hľadiska náhlu. Znalec Ing. Roman Červinka dňa 21.01.2019 vyhotovil Doplnok č. 1 k znaleckému posudku č. 44/2018, v ktorom uviedol, že s poukazom na znalecký posudok č. 22/2018 vyhotovený MUDr. Michaelou Rendekovou a znalecký posudok č. 30/2018 vyhotovený MUDr. Evou Nevickou, vyplýva, že F. A. C. v čase dopravnej nehody bol pod vplyvom alkoholu – 0,78 promile alkoholu v krvi a síce táto skutočnosť, že jazdil pod vplyvom alkoholu v krvi znamená, že motocyklista zareagoval na protijazdiace vozidlo K. o cca 0,3 sekundy a 6,7 metra skôr ako bolo uvažované v časopriestorovej analýze znaleckého posudku č. 44/2018, nakoľko jeho reakčná doba bola predĺžená o cca 0,3 sekundy z dôvodu ovplyvnenia alkoholom. Súčasne v Doplnku č. 1 znalec uviedol, že aj keď motocyklista F. A. C. jazdil pod vplyvom alkoholu 0,78 promile, táto skutočnosť nemala vplyv na možnosť zabránenia dopravnej nehody zo strany vodičky B.. Skutočnosť, že motocyklista C. jazdil pod vplyvom alkoholu nemala v tomto konkrétnom prípade vplyv na vznik dopravnej nehody.

66. Zo znaleckého posudku vypracovaného MUDr. Evou Nevickou pod č. 30/2018 a MUDr. Michaelou Rendekovou pod č. 22/2018, znalcami v odbore: Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie: Súdne lekárstvo, zo dňa 11. decembra 2018 vyplýva, že bezprostrednou príčinou smrti nebohého F. A. C. bol úrazovo – krvácavý šok, ktorý sa rozvinul následkom početných poranení viacerých orgánových systémov – polytraumy, ktoré menovaný utrpel ako motocyklista pri dopravnej nehode – zrážke s osobným motorovým vozidlom. Znalkyne uviedli, že F. A. C. v čase svojej smrti, t. j. v čase dopravnej nehody bol pod vplyvom alkoholu s koncentráciou alkoholu v krvi 0,78 promile, ktorú skutočnosť vyhodnotili zo súdnolekárskeho hľadiska ako podnapitosť. F. A. C. v čase smrti, t. j. v čase dopravnej nehody, nebol pod vplyvom návykovej omamnej psychotropnej látky.

67. Súd vykonal dokazovanie aj výsluchom žalobkyne v 1. rade, žalobkyne v 2. rade a svedkom Q. N. H., ktorý je zaťom žalobkyne v 1. rade a manželom žalobkyne v 2. rade.

68. Z týchto výpovedí mal súd za preukázané, že žalobkyni v 1. rade zomrel manžel v roku 2006. Zosnulý A. C., jej syn, s ňou býval do jeho 26 rokov, kedy sa osamostatnil, pričom jej pomáhal s prácami okolo rodinného domu a takto to zostalo aj keď sa odsťahoval. Žalobkyňa v 1. rade so svojím nebohým synom mala veľmi pekný vzťah, boli si oporou jeden druhému (o to viac, že žalobkyňa v 1. rade ovdovela), navštevovali sa, vzájomne si pomáhali. Žalobkyňa v 1. rade pomáhala synovi a jeho družke, keď táto študovala a mali malé dieťa. Úmrtie syna žalobkyne v 1. rade sa jej podpísalo na zdravotnom stave, po tejto tragédii brala antidepresíva, nevedela spávať, bola plačlivá, mala búšenie srdca, nevedela sa nijako zmieriť s touto bolestnou skutočnosťou, išla synovi telefonovať aj keď už nežil. Rovnako aj žalobkyňa v 2. rade mala veľmi pekný súrodenecký vzťah s bratom A., navštevovali sa, telefonovali, oslavovali spoločné sviatky, boli si oporou jeden druhému, pomáhali si. Po tragickej nehode už nie sú také dobré vzťahy ani s družkou nebohého, s ktorým má dve maloleté deti. Kontakt nie je taký častý voči žalobkyni v 1. rade ako starej matky k svojím vnúčatám, bývalá družka stretnutia viacej obmedzuje a žalobkyňu v 2. rade viac menej vytesnila z kontaktov, a nepúšťa k nej maloleté deti po bratovi. Dopravná nehoda, pri ktorej zahynul A. C., sa negatívne a natrvalo podpísala pre vnútorné prežívanie žalobkyne v 1. rade ako matky ako aj sestry (žalobkyne v 2. rade), o to viacej, že pred touto tragédiou boli harmonická rodina, ktorá sa stretávala, pomáhali si, boli si blízki po citovej stránke, na seba veľmi naviazaní.

69. V prejednávanej veci súd vychádzal z ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka, ktorý priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahŕňa aj právo fyzickej osoby na spolužitie s ďalšími osobami, konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva. Je ním tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Takýmito znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a jeho objektívna spôsobilosť negatívneho dopadu na chránené osobnostné práva fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

70. Občianskoprávnu ochranu telesnej integrity človeka (ochrana života a zdravia) zabezpečuje predovšetkým Ústava SR. Podľa čl. 16 Ústavy každý má právo na život, ľudský život je hodný ochrany už pred narodením, nikto nesmie byť pozbavený života. Ochrany života a zdravia sa týkajú tiež ustanovenia šiestej časti Občianskeho zákonníka, kde sa upravuje prechádzanie hroziacim škodám (§ 415 až 419) a zodpovednosti za škodu (§ 420 až 450).

71. Na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady. Týmito predpokladmi sú:
a) existencia zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu, spočívajúcu buď v porušení, či len ohrození osobnosti fyzickej osoby, v jej fyzickej a morálnej integrite,
b) neoprávnenosť (protiprávnosť) tohto zásahu,
c) existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a jeho neoprávnenosťou.
V danom prípade boli splnené všetky zákonné predpoklady na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu. Vodička A. B. technikou svojej jazdy spôsobila úmrtie A. C., pričom medzi neoprávnenosťou (protiprávnosťou) tohto zásahu a medzi zásahom je príčinná súvislosť.

72. V danom prípade ide o zodpovednosť objektívnu, bez ohľadu na zavinenie. Je nesporné, že k zásahu do osobnostných práv žalobkýň v 1. a 2. rade ako aktívne legitimovanej strany sporu došlo v dôsledku spáchania nedbanlivostného prečinu usmrtenia A. C. - syna žalobkyne v 1. rade a brata žalobkyne v 2. rade, žalovanou v 1. rade.

73. Vodička motorového vozidla A. B., ktorá spôsobila ujmu, bola uznaná vinnou za prečin usmrtenia z nedbanlivosti, smrť spôsobila nesprávnou technikou jazdy a dopravnej nehode mala možnosť zabrániť, ak by nepredbiehala v mieste, kde je to zakázané. Motocyklista C. nemal preukázateľnú možnosť zabrániť dopravnej nehode. Súdny znalec Ing. Roman Červinka potvrdil, že spôsob a technika jazdy motocyklistu C. nebola v preukázanej príčinnej súvislosti so vznikom dopravnej nehody, na dopravnú nehodu nemala vplyv ani skutočnosť, že jazdil pod vplyvom alkoholu.

74. Predmetom tohto súdneho konania je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, peňažné zadosťučinenie ako občianskoprávna sankcia.

75. Na jej základ nemožno analogicky aplikovať osobitné ustanovenia upravujúce podmienky vzniku a predpoklady zodpovednosti za škodu, liberačné a moderačné ustanovenia, ani ustanovenia § 441 Občianskeho zákonníka o zavinení poškodeného. Analogické použitie ustanovenia § 420 a § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka sa v danom prípade uplatní len pri určení osoby zodpovednej za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Pre posúdenie nároku žalobcov na nemajetkovú ujmu v peniazoch je rozhodujúce, či je postačujúca morálna satisfakcia na odstránenie následkov, ktoré vznikli protiprávnym konaním.

76. V príčinnej súvislosti s konaním vodičky A. B., ktorá jazdila motorovým vozidlom poisteným u žalovanej v 2. rade, došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkýň v 1. a 2. rade, a to rodinného života, ktorý zahŕňa vzťahy medzi blízkymi príbuznými. Žalobkyňa v 1. rade so svojím synom a žalobkyňa v 2. rade so svojím bratom tvorili fungujúcu, harmonickú rodinu. Súkromný, teda aj rodinný život v sebe zahŕňa právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov tak s ďalšími ľuďmi, ale aj s členmi rodiny. Prirodzenou súčasťou života je aj smrť človeka, pričom akceptovateľné je prirodzené úmrtie. Ak dôjde, ale k zavinenej (nečakanej) smrti blízkej osoby, predstavuje takéto úmrtie pre úzky a pevný rodinný vzťah vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvoj osobnosti pozostalého, že je potrebné ju kvalifikovať ako ujmu. Smrť fyzickej osoby v dôsledku zavineného protiprávneho konania so sebou prináša následok, ktorý nie je možné odstrániť a ani nijako napraviť. Takáto nečakaná udalosť potom so sebou prináša nereparovateľnú citovú ujmu, ktorá preukázateľne nastala aj u žalobcov. V tomto prípade mal súd za preukázané, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôže byť v danom prípade postačujúca, k zmierneniu môže prispieť iba náhrada v peniazoch.

77. Na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti žalobkýň v 1. a 2. rade boli splnené všetky zákonné predpoklady a to:
a) dopravná nehoda, ktorú zavinila žalovaná v 1. rade, za čo bola právoplatne odsúdená,
b) nesprávna technika jazdy žalovanej v 1. rade, ktorá predbiehala v mieste, kde je to zakázané pozdĺžnou súvislou čiarou (preukázané znaleckým posudkom Ing. Romana Červinku č. 44/2018),
c) príčinná súvislosť medzi zásahom a jeho neoprávnenosťou.

78. Nebohý A. C. sa nepodieľal na zavinení dopravnej nehody. Zo žiadneho dôkazu v spise nevyplýva, že spornú nehodu spoluzavinil nebohý A. C., čo bolo potvrdené znaleckým posudkom Ing. Červinku. Zo záverov posudku č. 44/2018 Ing. Červinku vrátene Doplnku č. 1 je zrejmé, že prítomnosť alkoholu v krvi zosnulého A. C. žiadnym spôsobom neovplyvnila priebeh dopravnej nehody. Znalec skonštatoval, že práve žalovaná v 1. rade mala možnosť zabrániť dopravnej nehode. Na rozdiel od žalovanej v 1. rade, A. C. nemal možnosť zabrániť dopravnej nehode na proti jazdiace vozidlo žalovanej v 1. rade, ktorá jazdila v protismere, zosnulý reagoval včas, keď sa mu odkryl výhľad na vozidlo K. a to technicky správnym spôsobom, a to vyhýbaním sa vpravo. Znalec potvrdil, že ak by aj A. C. jazdil povolenou rýchlosťou, nemal možnosť zabrániť dopravnej nehode. Jediným dôvodom zrážky vozidla, ktoré viedla žalovaná v 1. rade, bola jazda žalovanej v 1. rade v protismere. Znalec vyhodnotil aj to, ak by zosnulý jazdil pri pravom okraji jazdného pruhu nie je možné s istotou uviesť, že by sa vyhol kolízii, pretože aj tesné kolízne minutie s protiidúcim vozidlo by mohlo spôsobiť stratu rovnováhy a následný pád motocyklistu. Znalec Ing. Roman Červinka v Doplnku č. 1 k znaleckému posudku jednoznačne uviedol, že skutočnosti, že motocyklista C. jazdil v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu (0,78 promile) a rýchlosťou o 10 km/h vyššou ako bola najvyššia dovolená rýchlosť v danom úseku cesty, nemali vplyv na možnosti zabránenia dopravnej nehody zo strany motocyklistu C., ktorý ani pri jazde najvyššou povolenou rýchlosťou 70 km/h a bez ovplyvnenia alkoholom nemal v rámci tolerancie presnosti výpočtu preukázateľnú možnosť zabránenia dopravnej nehody.

79. Zákon neustanovuje ani minimálnu, ani maximálnu výšku peňažnej náhrady, pokiaľ ide o určenie výšky odškodnenia, táto sa riadni voľnou úvahou súdu. Pri posudzovaní výšky náhrady je potrebné prihliadnuť na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu osobnostných práv žalobkýň. Výška odškodnenia by mala odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti a jej zmyslom nie je byť finančnou zábezpekou, zdrojom obživy ani náhradou príjmu, taktiež nemôže viesť k neprimeranému obohacovaniu sa, ale malo by ísť o primerané finančné zadosťučinenie za vzniknutú

nemajetkovú ujmu. Žalobkyňa v 1. rade stratila syna a žalobkyňa v 2. rade jediného súrodenca. Hodnota blízkeho človeka a milovaného človeka je nevyčísliteľná a nie je možné túto stratu nahradiť žiadnou finančnou sumou. Existujú určité kritériá na určenie výšky, ktorou sumou je možné aspoň zmierniť ťažkú citovú ujmu a neoprávnený zásah do práv na ochranu pozostalých blízkych osôb formou právnych prostriedkov podľa Občianskeho zákonníka. Za takéto kritériá sa považuje intenzita vzťahov medzi žalobcami a nebohým, vek zomrelého, vek pozostalých.

80. Súd pri posudzovaní výšky primeranosti peňažnej náhrady poukazuje aj na platnú právnu úpravu zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinný od 01.01.2018 do 31.12.2019). Podľa § 13 tohto zákona celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy, ktorá v kalendárnom roku 2018 predstavovala sumu 480 eur, čo je suma 24 000 eur (50 x 480 = 24 000 eur). Je potrebné uviesť, že úprava zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov, z ktorej je zrejmé, že za vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií tento zákon priznáva bodové ohodnotenie od 260 do 1300 bodov, pričom výška bodu za kalendárny rok 2018 bola suma 19,08 eura, t. j. ide o náhradu v rozmedzí približne od 4 960,80 eur do 24 804 eur.

81. Súd pri určení primeranej výšky nemajetkovej ujmy vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré zistil vyhotovenými znaleckými posudkami v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Nitra spisová značka 21T/47/2019.

82. Žalobkyni v 1. rade súd priznal nemajetkovú ujmu vo výške 12 000 eur, ktorú sumu považoval za primeranú a nárok v časti o zaplatenie 5 000 eur zamietol, nakoľko v žalobe žiadala od žalovaných v 1. a 2. rade sumu vo výške 17 000 eur.

83. Žalobkyňa v 2. rade si v podanej žalobe uplatnila nárok vo výške 12 000 eur, pričom súd vyhovel žalobe v časti o zaplatenie 7 000 eur, ktorú ujmu považoval za primeranú a nárok v časti o zaplatenie 5 000 eur zamietol.

84. Pri žalobkyni v 1. rade vzal súd do úvahy, že pre rodiča je najhoršia strata, ak príde o milované dieťa. Žalobkyňa v 1. rade vo veku XX rokov prišla o syna, ktorý bol zdravý, mladý, kedy by jej vedel byť nápomocný s pribúdajúcim vekom stále viacej. Žalobkyňa v 2. rade prišla o svojho jediného súrodenca, ktorá ujma je nenahraditeľná v peniazoch.

85. Každý človek je jedinečná a neopakovateľná bytosť, pretože disponuje špecifickými vlastnosťami a schopnosťami. Smrť blízkej osoby je pre pozostalých a hlavne rodinu nepochybne veľmi traumatizujúca a smutná udalosť. V okamihu, keď niekto svojím neoprávneným konaním spôsobí smrť fyzickej osobe zdravej, v mladom veku, dôjde k zásahu do jednej z najdôležitejších hodnôt v spoločnosti. Právo na život patrí bezpochyby spomedzi všetkých ľudských práv medzi tie najvýznamnejšie. Je hodnotou, ktorú sa štáty prijatím medzinárodných dohovorov o ochrane základných práv a slobôd a následnou transformáciou do ústavného systému zaviazali garantovať a ochraňovať pred nezákonnými zásahmi tretích osôb. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí spisová značka 5Cdo 265/2009 odôvodnil zaradenie práva na rodinný a súkromný život do nemajetkovej sféry, keď uviedol, že protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna sféra). Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo strany blízkej osoby a takisto spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Medzi fyzickými osobami existujú vzájomné sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, pričom porušením práva na život jednej z nich môže dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Smrť blízkej osoby nemožno nijako vyčísliť peniazmi a neexistuje ekvivalentná náhrada. Náhrada nemajetkovej ujmy v týchto prípadoch preto predstavuje skutočne len určitú satisfakciu, ktorej úlohou je iba do istej miery odškodniť stratu pozostalým, resp. zmierniť následky neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život. Výška náhrady nemajetkovej ujmy sa líši podľa okolností prípadu, pričom zohľadňuje to, či subjekt, ktorý je zodpovedný za smrť osoby spôsobil smrť úmyselne alebo z nedbanlivosti, ako aj to

do akej miery došlo k zásahu do práva na rodinný a súkromný život, prihliada sa aj na to, či pozostalí neboli morálne uspokojení v podobe odsúdenia páchateľa za trestný čin.

86. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

87. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

88. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

89. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

90. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, pretože žalobkyne v 1. a 2. rade boli úspešné v súdnom konaní čo do základu v celom rozsahu, nakoľko súd rozhodol, že majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovaným v 1. a 2. rade. Zásadu úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP je potrebné uplatniť aj v sporoch, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu, pričom prejednávaný spor takýmto sporom bez pochýb je. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo je sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté. Výška priznanej nemajetkovej ujmy je potom nadväzujúca. V takýchto prípadoch majú žalobcovia právo na náhradu trov konania v celom rozsahu, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy, čo je zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, lebo ten sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Rozhodujúcou skutočnosťou je stav, že do práv žalobcov bolo preukázateľne zasiahnuté. Výška závisela len od posúdenia súdu a bolo by nespravodlivé, ak by žalobcovia pri úspešnom uplatnení svojich práv boli zaviazaní hradiť žalovaným trovy konania len preto, že nimi uplatnená suma prevyšovala sumu, ktorú súd priznal.

91. Z uvedených dôvodov súd priznal žalobkyniam v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorej rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

13C/8/2021

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu v Leviciach na Krajský súd v Nitre v dvoch písomných vyhotoveniach.

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,
a) ktorému súdu je určené,
b) kto ho robí,
c) ktorej veci sa týka,
d) čo sa ním sleduje a
e) podpis (§ 127 ods. 1 CSP).
Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (127 ods. 2 CSP).
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých
dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (363 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).
Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.
Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinní dobrovoľne nesplnia, čo im ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnené môžu podať návrh na nariadenie exekúcie podľa osobitného zákona.